

i Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Cynnwys

Incwm arall yn y DU	AiN 2
Llog o warantau gilt a gwarantau eraill y DU, gwarantau â chryn ddisgownt ac elw incwm cronedig	AiN 2
– Y Cynllun Incwm Cronedig	AiN 2
– Gwarantau a chryn ddisgownt	AiN 3
Enillion ar yswiriant bywyd	AiN 3
Difidendau stoc, dosbarthiadau anghymwysol a benthyciadau a ddilëwyd	AiN 5
Derbyniadau busnes a drethwyd fel incwm o flwyddyn gynharach	AiN 6
Cynlluniau cyfranddaliadau	AiN 6
Cynlluniau cyfranddaliadau a gymeradwywyd	AiN 7
– Cynllun Annog Perchnogaeth o Gyfranddaliadau a gymeradwywyd	AiN 7
– Cynllun Opsiwn Cyfranddaliadau Cwmni Awdurdodedig Cymeradwy (CSOP)	AiN 9
– Cynlluniau Cyfranddaliadau mewn perthynas â chynilion a gymeradwywyd (SRS) neu Gynilo Wrth Ennill (SAYE)	AiN 10
– Annog Rheolaeth Cwmnïau Bach (EMI)	AiN 10
– Holl opsiynau gwarantau (gan gynnwys cynlluniau a gymeradwywyd)	AiN 12
– Opsiynau am warantau heb eu cymeradwyo (gan gynnwys opsiynau cyfranddaliadau)	AiN 13
Caffael gwarantau ar ffurf buddion a thaliadau ôl-derfynu a godwyd	AiN 15
Cyfranddaliadau, iawndal a didyniadau cyflogaeth	AiN 15
Rhyddhad treth arall	AiN 19
Lwfans Pâr Priod ar sail Oedran	AiN 23
– Lwfans Pâr Priod sydd dros ben	AiN 23
Gwybodaeth arall	AiN 25
Colledion treth incwm	AiN 25
– Colledion ar incwm arall yn y DU (colledion incwm)	AiN 25
– Colledion masnachu	AiN 25
Taliadau treth a godir ar gynilion pensiwn a chyfranddaliadau trethadwy o gynlluniau pensiwn tramor	AiN 25
– Tâl a godir ar Lwfans Oes sydd dros ben	AiN 25
– Tâl a godir ar Lwfans Blynnyddol sydd dros ben	AiN 25
– Tâl a godir ar Lwfans Blynnyddol Arbennig sydd dros ben	AiN 26
– Tâl a godir am daliadau nas awdurdodwyd	AiN 26
– Cynlluniau pensiwn tramor	AiN 26
Cynlluniau osgoi treth	AiN 27

Defnyddiwch y nodiadau canlynol i'ch cynorthwyo i gwblhau'r tudalennau *Gwybodaeth Ychwanegol*. Efallai y bydd angen Taflenni Cymorth arnoch hefyd sy'n rhoi mwy o fanylion. Mae'r rhain ar gael drwy ffonio'r Llinell Gyswilt Gymraeg neu ewch i www.hmrc.gov.uk

Incwm arall y DU

Llog o warantau gilt a gwarantau eraill y DU, gwarantau â chryn ddisgownt ac elw incwm cronedig

Blychau 1 i 3

Os cewch log o:

- stociau'r llywodraeth (gwarantau gilt neu giliau)
- bondiau, nodion benthyciadau'r llywodraeth neu warantau tebyg a gyhoeddir gan gwmnïau'r DU, awdurdodau lleol neu gyrff yn y DU nodwch y llog ym mlychau 1 i 3 fel y bo'n briodol.

Gallwch ddewis derbyn eich llog o stociau'r Llywodraeth (stociau gilt neu gilts) gyda threth wedi ei didynnu neu heb ei didynnu. Os bydd eich llog heb ei drethu nodwch y swm a gawsoch ym mlwch 3 a gadewch flychau 1 a 2 yn wag. Os yw eich llog wedi ei drethu yna chwblhewch y tri blwch.

Cynllun Incwm Cronedig

Mae gwarantau incwm cronedig yn cynnwys yr holl warantau sy'n dwyn llog gan gynnwys cyfranddaliadau parhaol sy'n dwyn llog mewn cymdeithasau adeiladu (PIBS), stoc benthyg y Llywodraeth, stoc benthyg mewn cwmni, ond nid cyfranddaliadau mewn cwmni neu dystysgrifau Cynilion a Buddsoddiadau Cenedlaethol. Os oes rhaid i chi wneud addasiadau Cynlluniau Incwm Cronedig i unrhyw log a gewch (nid yn unig llog gilt), nodwch y llog a'r dreth a ddidynnwyd ym mlychau 1, 2 a 3.

Bydd yn rhaid i chi gyfrifo elw neu golledion ar gyfer y gwarantau rydych wedi eu prynu, eu gwerthu neu eu trosglwyddo os oedd y taliad llog nesaf ar ôl i chi brynu neu werthu ac ati, yn disgyn rhwng 6 Ebrill 2010 a 5 Ebrill 2011. Ni fydd elw na cholled ychwaith yn codi ar gyfer 2010-11 os nad oedd gwerth nominal yr holl warantau incwm cronedig a oedd yn eich meddiant ar unrhyw adeg yn 2010-11 neu 2009-10 yn uwch na £5,000. Nid yw gwarantau rydych yn eu cadw o fewn PEP neu ISA yn cyfrif tuag at y terfyn hwn.

Bydd elw yn codi os prynoch warantau heb log cronedig (ex-dividend) neu os gwerthoch gwarantau gyda'r llog cronedig (cum-dividend). Swm yr elw fydd yr addasiad am y llog cronedig nas derbyniwyd, hynny yw, y swm y cafodd y pris pan brynwyd ef ei ostwng (ei brynu ex-dividend) neu cynyddwyd y pris prynu (ei werthu cum-dividend)

Gwneir colled os prynoch warantau gyda llog cronedig (cum-dividend) neu os gwerthoch warantau gan gadw'r hawl i dderbyn y taliad llog nesaf (ex-dividend). Swm y golled fydd yr addasiad ar gyfer swm y llog ychwanegol a dderbyniwyd, hynny yw, y swm y cafodd y pris pan brynwyd ef ei gynyddu (ei brynu cum-dividend) neu gostyngwyd y pris prynu (ei werthu ex-dividend).

Yn y rhan fwyaf o achosion bydd y nodyn contract ar gyfer prynu neu werthu'r gwarantau yn dangos swm y llog cronedig. Os nad yw'n ymddangos ar y nodyn, neu os ydych wedi derbyn neu drosglwyddo gwarantau ac eithrio drwy werthu ar y farchnad (er enghraifft, fel rhodd) yna cysylltwch â ni.

Gallwch fel arfer cyfuno'r elw a'r colledion i roi ffigur net. Pan fydd yr elw yn fwy na'r colledion, ychwanegwch y cyfanswm net at ffigur y llog ym mlwch 3. Pan fo'r colledion yn uwch na'r elw didynnwch y swm gormodol o'r llog 'gros' a dderbyniwyd o warant o'r fath a nodwch swm y llog gostyngol ym mlwch 3.

Os yw'r canlyniad yn ffigur negyddol, nodwch '0' ym mlwch 3. Dylid cario'r golled ormodol ymlaen a'i gosod yn erbyn unrhyw elw sy'n codi yn y dyfodol. Peidiwch â newid blychau 1 a 2. Os telir llog o'ch gwarantau gilt heb ddidynnu treth, dylech ddangos yr elw a'r colledion ym mlwch 3.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i www.hmrc.gov.uk/cymraeg

Mae Taflen Gymorth 343 *Accrued Income Scheme* yn esbonio'n fwy manwl sut i gyfrifo elw a cholledion incwm cronedig, pan fydd rheolau arbennig yn gymwys a sut i gael gwybodaeth bellach.

Gwarantau â chryn ddisgownt

Os byddwch yn buddsoddi yn y cynhyrchion hyn bydd yr adenillion ar eich buddsoddiad yn cynnwys disgownt, neu bremiwm i'w ad-dalu pan adbrynir y buddsoddiad. Y disgownt neu'r premiwm hwn yw'r gwahaniaeth rhwng pris y bond a'i werth pan gaiff ei adbrynu. Cysylltwch â ni os nad ydych yn siŵr p'un a oes gennych fuddsoddiadau o'r fath. Ni chaiff y disgownt neu'r premiwm ei drethu cyn i chi ei dderbyn, felly nodwch y gwahaniaeth rhwng yr hyn a dalwyd gennych am y bond a'r hyn a gewch pan fyddwch yn ei adbrynu neu ei werthu ym mlwch 3.

Os oes gennych strbedi gilt codir tâl ar y disgownt bob blwyddyn hyd yn oed os na fyddwch yn gwaredu'r gwarantau. Cyfrifir y tâl ar y disgownt drwy gymharu'r gwerth marchnad cyhoeddedig ar gyfer y strbedi ar 5 Ebrill 2011 gyda'r gwerth yn 2010 (neu gyda'r pris a daloch os gwnaethoch eu prynu yn ystod y flwyddyn).

Ni allwch wneud cais am golledion ar strbedi gilt. Ar gyfer gwarantau eraill â chryn ddisgownt, gallwch hawlio colled dim ond os bu'r warant yn eich meddiant ers 26 Mawrth 2003 a phryd hynny neu ar unrhyw adeg cyn y dyddiad hwnnw y cafodd ei restru ar gyfnewidfa stoc gydnabyddedig.

Enillion yswiriant bywyd

Blychau 4 i 7

Os cawsoch dystysgrif (tystysgrif 'digwyddiad trethadwy') oddi wrth:

- cwmni yswiriant yn y DU
- cymdeithas gyfeillgar yn y DU
- ymddiriedolwyr ymddiriedolaeth a sefydlwyd gennych neu rydych yn cyfrannu iddi

sy'n nodi ennill a wnaed ar ddigwyddiad trethadwy mewn perthynas â pholisi yswiriant bywyd, polisi adbryniant cyfalaf neu flwydd-dal bywyd, cwblhewch flychau 4 i 7. Os ydych yn berchen ar y polisi neu'r blwydd-dal ar y cyd gyda'ch priod neu eich partner sifil, nodwch eich hanner chi o'r ennill yn unig.

Mae'n ofynnol ar yswirwyr yn y DU yn ôl y gyfraith i roi dystysgrif os gwyddant fod ennill wedi codi. Efallai y byddwn ni hefyd wedi derbyn copi o'r dystysgrif. Mewn rhai achosion gallai'r yswiriwr fod wedi anfon mwy nag un dystysgrif atoch mewn perthynas ag ennill penodol, gyda'r dystysgrif hwyrach yn dangos ffigur diwygiedig ar gyfer y buddion a dalwyd neu swm yr ennill ar gyfer y digwyddiad trethadwy. Yn yr achos hwn dylech nodi'r manylion a ddangosir ar y dystysgrif hwyrach honno.

Ar gyfer pob digwyddiad arall bydd y dystysgrif yn dangos:

- manylion y polisi
- y math o ddigwyddiad a'r dyddiad y digwyddodd ef. Os oes un dyddiad, yna gwnewch yn siŵr ei fod yn disgyn yn y flwyddyn a ddaeth i ben 5 Ebrill 2011. Os oes dau ddyddiad, gwnewch yn siŵr bod yr un diweddaraf yn disgyn yn y flwyddyn a ddaeth i ben 5 Ebrill 2011
- nifer y blynyddoedd ers i chi drefnu'r polisi, neu ers y digwyddiad diwethaf
- swm yr ennill, a
- p'un a gaiff y polisi ei drin fel petai'r dreth wedi ei thalu, ac os felly, pa faint.

Os cafodd y dreth ei thrin fel petai wedi ei thalu, nodwch fanylion yr enillion a nifer y blynyddoedd ym mlychau 4 a 5. Os na chafodd ei thrin fel petai wedi ei thalu, nodwch y manylion hyn ym mlychau 6 a 7.

Bydd angen Taflen Gymorth 320 *Gains on UK life insurance policies*:

- os ydych yn berchen ar y polisi gydag eraill (nid eich priod neu eich partner sifil)
- os cododd yr ennill o ganlyniad i aseiniad (gan gynnwys un a gymerodd lle fel rhan o setliad a drefnir wrth ysgaru neu wahanu)
- os ydych wedi prynu polisi cymhwysol a elwir weithiau yn ‘bolisi gwaddol a fasnachir’ (*traded endowment policy*), gan drydydd parti
- os taloch breimiymau ar neu ar ôl 21 Mawrth 2007 a oedd yn fwy na £100,000 i bolisi neu bolisiau mewn blwyddyn dreth a chawsoch ad-daliad comisiwn mewn perthynas â’r premiymau neu’r comisiwn hynny ac a ail-fuddsoddwyd yn y polisi fel premiwm ychwanegol, neu
- os nad yw eich amgylchiadau wedi eu cwmpasu gan y nodiadau hyn.

Efallai y byddwch wedi gwneud ennill hyd yn oed os na fyddwch wedi cael tystysgrif. Yn yr achos hwnnw bydd angen Taflen Gymorth 320 arnoch hefyd. Er enghraifft, os:

- yw eich yswiriwr wedi anfon y dystysgrif at rywun arall, efallai at ymddiriedolwyr neu fenthyciwr y mae’r polisi wedi ei aseinio iddo fel gwarant ar gyfer dyled
- yw eich yswiriwr yn gwybod eich cyfeiriad presennol
- nad yw eich yswiriwr yn ymwybodol o newidiadau ym mherchenogaeth y polisi
- nad yw eich yswiriwr yn gwybod bod yr un a yswiriwyd wedi marw, neu
- nad yw eich yswiriwr yn gwybod eich bod wedi gwerthu neu ailaseinio’r cyfan neu ran o bolisi am gydnabyddiaeth.

Os oes gennych glwstwr o bolisiau tebyg gyda’r un yswiriwr, gellir cofnodi’r holl enillion a wnaed ar yr un adeg ar yr un dystysgrif. Os ydy’r yswiriwr wedi rhoi tystysgrifau ar wahân i chi ond mae’r enillion yr un fath yna gallwch eu hychwanegu at ei gilydd.

Os oes enillion yn codi o sawl polisi nad ydynt yr unfath, yna nodwch gyfanswm enillion y digwyddiad trethadwy ym mlwch 4 pan gafodd treth ei thrin fel treth a dalwyd, ac ym mlwch 6 pan na chafodd treth ei thrin fel treth a dalwyd. Peidiwch â defnyddio blychau 5 neu 7; yn lle hynny, rhowch y manylion canlynol ym mlwch 20 ar dudalen Ai 4:

- disgrifiad o bob polisi neu glwstwr
- cyfanswm yr enillion
- nifer y blynyddoedd cyflawn
- p’un a gafodd treth ei thrin fel treth a dalwyd.

Nid yw pob taliad, neu aseiniad polisiau yswiriant bywyd neu gytundebau yswiriant eraill yn achosi enillion. Os ydych wedi codi arian o bolisi yn y DU, neu os ydych wedi derbyn arian parod neu fuddion eraill yn dilyn marwolaeth, ad-dalu neu ildio polisi, ond nid ydych wedi derbyn tystysgrif (ac nid yw’r amgylchiadau a amlinellir uchod yn gymwys), does dim ennill yw nodi ym mlychau 4 i 7. Mae hyn yn debyg o ddigwydd pan:

- dderbynioch daliad o dan bolisi gwaddol morgais neu bolisi cynilo sy’n rhydd o dreth, gyda chymdeithas gyfeillgar sydd wedi bod mewn bodolaeth am 10 mlynedd neu fwy, neu
- dderbynioch daliad o dan bolisi y talwyd premiwm unigol ac mae’r taliad a gawsoch yn llai na 5% o’r premiwm (caiff unrhyw dreth sy’n ddyledus ar y taliad ei ohirio tan i’r polisi ddod i ben), neu
- fyddwch wedi rhoi’r polisi cyfan neu ran ohono i rywun arall a heb gael unrhyw beth yn gyfnewid.

Dylid cynnwys enillion digwyddiad trethadwy ar bolisiau tramor ar dudalennau *Tramor* eich ffurflen dreth. Os nad ydych yn siŵr p’un a yw eich polisi yn un tramor, dylech ofyn i’ch yswiriwr. Mae Taflen Gymorth 321 *Gains on foreign life insurance policies* yn rhoi arweiniad pellach.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Blychau 8 i 10 *Enillion o ISA a wnaed yn ddi-rym*

Pan gaiff ISA sy'n cynnwys polisi bywyd ei wneud yn ddi-rym, er enghraifft, yn dilyn tanysgrifiad annilys, rhoddir tystysgrif digwyddiad trethadwy i chi gan reolwr yr ISA neu'r cwmni yswiriant bywyd. Defnyddiwch y dystysgrif i gwblhau blychau 8 i 10.

Blwch 11 *Rhyddhad diffyg*

Efallai bydd y rhyddhad hwn yn ddyledus i chi os daeth polisi yswiriant bywyd, polisi adbryniant cyfalaf neu flwydd-dal bywyd i ben yn y flwyddyn i 5 Ebrill 2011 ac:

- mae gennych un neu ragor o enillion digwyddiad trethadwy yn codi mewn blwyddyn/blynyddoedd blaenorol, oherwydd eich bod wedi codi arian yn rhannol neu wedi aseinio symiau yn rhannol, sy'n uwch na 5% o'r premiwm, ac
- rydych yn talu treth ar y gyfradd uwch.

Bydd angen Taflen Gymorth 320 *Gains on UK life insurance policies* neu Daflen Gymorth 321 *Gains on foreign life insurance policies* i gyfrifo'r swm, os o gwbl, i'w nodi ym mlwch 11.

Difidendau stoc, dosbarthiadau anghymwys a benthyciadau a ddilëwyd

Blwch 12 *Difidendau Stoc*

Os derbynioch gynnig am gyfranddaliadau, yn lle derbyn difidend ariannol, ystyrir hwn yn ddifidend stoc. Dylai'r cwmni fod wedi darparu datganiad difidend yn dangos 'swm priodol mewn arian' neu'r 'swm cyfatebol mewn arian parod cyfalaf y cyfranddaliadau'; nodwch y ffigur hwn ym mlwch 12. Peidiwch â chynnwys swm y Dreth Incwm fel petai wedi ei thalu. Cysylltwch â ni os bydd angen cymorth arnoch.

Blwch 13 *Dosbarthiadau anghymwys a benthyciadau gan gwmni caeedig a ddilëwyd neu a ryddhawyd*

Mae dosbarthiad anghymwys yn cynnwys:

- dyroddiad bonws gwarantau neu gyfranddaliadau adbryn (oni bai bod y dyroddiad yn achosi dosbarthiad anghymwys a fyddai'n cael ei gynnwys yn y blychau difidendau ar eich ffurflen dreth), neu
- talu dyroddiad bonws o'r fath ymlaen o'r cwmni a'i dderbyniodd.

Swm y dosbarthiad i'w gynnwys ym mlwch 13 yw:

- yn achos dyroddiad gwarant bonws, y prifswm gwarantedig yn ogystal ag unrhyw bremiwm sy'n daladwy ar adbryniant
- gwerth nominal y cyfranddaliadau adbryn yn ogystal ag unrhyw bremiwm sy'n daladwy ar adbryniant

llai unrhyw gydnabyddiaeth newydd a roddir ar gyfer y dyroddiad bonws hwnnw.

Os talwch dreth ar y gyfradd/cyfraddau uwch, bydd treth yn daladwy ar yr incwm ym mlwch 13; rhoddir credyd am y dreth ar y gyfradd gychwynnol a chaiff ei thrin fel treth a dalwyd.

Benthyciadau cwmni caeedig a ddilëir neu a ryddhawyd

Pan fydd benthyciad neu flaenswm a wnaed gan gwmni caeedig i gyfranogwr neu berson cysylltiol, yn cael ei ddileu neu ei ryddhau yn gyfan gwbl neu'n rhannol, bydd y swm a ddilëir neu a gaiff ei ryddhau yn ogystal â swm y dreth a gafodd ei thrin fel treth a dalwyd, yn cael ei ystyried fel rhan o'ch incwm. Os talwch dreth ar y gyfradd/cyfraddau uwch bydd mwy o dreth gennych i'w thalu ar yr incwm hwn. Lluoswch y swm a ryddhawyd gyda $\frac{1}{2}$, ychwanegwch y ffigur hwnnw at y swm a ryddhawyd neu a ddilëwyd a nodwch y cyfanswm ym mlwch 13. Cysylltwch â ni os bydd angen cymorth arnoch.

Derbyniadau busnes a drethwyd fel incwm o flwyddyn gynharach Blychau 14 a 15

Ym mlwch 14 nodwch unrhyw dderbyniadau ôl-derfynu neu dderbyniadau busnes eraill (hynny yw, a dderbyniwyd ar ôl i'ch busnes ddod i ben) i'w trethu fel incwm mewn blwyddyn gynharach. Nodwch y dyddiad hwnnw ym mlwch 15, er enghraifft 2009-10.

Cynlluniau cyfranddaliadau

Blychau 1 a 2 *Cynlluniau cyfranddaliadau a gwarantau mewn perthynas â chyflogaeth*

Bydd y nodiadau a'r Taflenni Gwaith sy'n dilyn yn eich cynorthwyo i gyfrifo'r swm trethadwy pan fyddwch yn arfer opsiwn cyfranddaliadau neu ar gyfranddaliadau a gewch am ddim neu'n rhad yn rhinwedd eich cyflogaeth neu oherwydd digwyddiadau trethadwy eraill o ran gwarantau mewn perthynas â chyflogaeth.

Bydd angen i chi gwblhau'r blychau ar gyfer cynlluniau cyfranddaliadau (blychau 1 a 2) ar dudalen Ai 2 dim ond:

- os nad yw eich cyflogwr wedi didynnu treth o'r swm llawn sy'n agored i dreth, neu
- os dywedodd eich cyflogwr wrthyfod fod y ffigur a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r swm sy'n agored i dreth TWE, yn is na'r hyn ddylai fod wedi bod. Dylech nodi'r swm sy'n agored i dreth ond sydd heb ei drethu oherwydd y gwahaniaeth hwn ym mlwch 1 ar gyfer cynlluniau cyfranddaliadau.

Caiff y swm sydd eisoes wedi ei drethu ei drin yn y modd a ddisgrifir isod:

- Nid ydych yn cwblhau'r blychau ar gyfer cynlluniau cyfranddaliadau ar gyfer symiau trethadwy y mae eich cyflogwr wedi ei dreth'n llawn. Fel arfer bydd y symiau hyn wedi eu cynnwys yn eich P60 (neu, pan fyddwch wedi gadael eich cyflogaeth, ar eich P45) sydd wedi eu cynnwys yn y tudalennau *Cyflogaeth*.
- Os fel eithriad, cewch swm trethadwy drwy arfer opsiynau, neu swm mewn perthynas â gwarantau sy'n gysylltiedig â chyflogaeth ar ôl i chi gael eich P45, cewch hysbysiad ar wahân o'r swm sy'n agored i dreth a'r dreth a ddidynnu gan eich cyflogwr. Dylid defnyddio'r symiau hyn i gwblhau'r tudalennau *Cyflogaeth*.

Os gwnaethoch drefnu Dewis Cyfraniadau Yswiriant Gwladol (CYG) ffurfiol i dalu CYG y cyflogwr sy'n ddyledus o ganlyniad i arfer opsiwn, gallwch ddidynnu CYG y cyflogwr a dalwyd gennych. Os ydych wedi trefnu cytundeb CYG yn lle hynny, gallwch ddidynnu'r CYG a dalwyd gennych i'r cyflogwr cyn 5 Mehefin 2010 yn unig.

Os ydych yn destun y sail trosglwyddo newydd ar gyfer incwm o warantau mewn perthynas â chyflogaeth ('securities income'), efallai y bydd eich cyflogwr wedi didynnu treth o ran o'r incwm gwarantau'n unig. Mae'r rheolau newydd yn gymhleth. Dylech chwilio am arweiniad yn y nodiadau *Residence, remittance basis etc*, adran Rhyngwladol ein 'Employment-Related Securities Manual (ERSM) yn www.hmrc.gov.uk

Gallwn wirio'r manylion a ddefnyddir gan eich cyflogwr i gyfrifo'r swm sy'n agored i dreth a'r dreth sy'n ddyledus ac os down o hyd i wall, efallai y bydd yn rhaid i chi dalu treth ychwanegol.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Cwblhewch Daflen Waith ar gyfer pob digwyddiad trethadwy a rhowch y cyfanswm (ac eithrio unrhyw swm a gynhwyswyd ar y tudalennau *Cyflogaeth*) ym mlwch 1. Os didynnwyd treth mewn perthynas â chaniatáu opsiwn, rhowch y dreth a ddidynnwyd ym mlwch 2. Dylech gadw'r Taflenni Gwaith rhag ofn y gofynnwn i'w gweld.

Mae gwarantau mewn perthynas â chyflogaeth yn warantau a gaffaeloch yn rhinwedd eich cyflogaeth, pan roddwyd cyfle gan eich cyflogwr (neu rywun sy'n gysylltiedig â'ch cyflogwr) i chi (neu berson arall) i'w caffael. Y gwarantau mwyaf cyffredin a ddarperir yw:

- cyfranddaliadau mewn corff corfforaethol (ble bynnag y'i ymgorfforwyd) neu mewn corff nas ymgorfforwyd a sefydlwyd o dan gyfraith gwlad neu diriogaeth y tu allan i'r DU
- dyledebion, benthychiad stoc, bondiau ac offerynnau dyled eraill.

Mae mathau eraill o warantau ac os oes angen rhagor o wybodaeth arnoch ewch i www.hmrc.gov.uk neu cysylltwch â ni.

Gallwch gael mwy o wybodaeth i'ch cynorthwyo i gyfrifo'r swm trethadwy i'w nodi ym mlwch 1 o'r Taflenni Gwaith a'r nodiadau sy'n dilyn.

Bydd angen gwybodaeth ategol arnoch, megis tystysgrif opsiynau a hysbysiadau arfer, gan y cwmni y mae ei warantau yn ymwneud â'r trafodion; efallai y bydd eich cyflogwr yn gallu helpu hefyd.

Cynlluniau cyfranddaliadau a gymeradwywyd

Cynllun Annog Perchnogaeth o Gyfranddaliadau a gymeradwywyd

Byddwch yn agored i dreth (defnyddiwch Daflen Waith 1) os bydd cyfranddaliadau a brynwyd gennych neu a ddyfarnwyd i chi yn peidio â bod yn rhwym i'r cynllun o fewn pum mlynedd o gael eu prynu neu eu dyfarnu.

Bydd y swm sy'n agored i dreth incwm yn dibynnu ar ba hyd y cawsant eu cadw yn y cynllun. Os oedd y cyfranddaliadau yn y cynllun:

- am lai na thair blynedd, bydd y swm trethadwy yn hafal i'w gwerth marchnad ar y dyddiad y peidiodd y cyfranddaliadau â bod yn rhwym wrth y cynllun
- am o leiaf tair blynedd, ond llai na phum mlynedd, y swm trethadwy yw gwerth marchnad y cyfranddaliadau pan fyddant yn peidio â bod yn rhwym i'r cynllun neu, os yn is, eu gwerth marchnad ar y dyddiad y cawsant eu dyfarnu neu eu prynu ar eich cyfer.

Ar gyfer cyfranddaliadau difidend (sef cyfranddaliadau a brynwyd â difidendau sy'n codi ar gyfranddaliadau eraill o fewn y cynllun ac a ail-fuddsoddwyd yn y cynllun a gymeradwywyd) byddwch yn agored i dreth os byddant yn peidio â bod yn rhwym i'r cynllun o fewn tair blynedd o'u prynu.

Ni fyddwch yn agored i dreth os bydd eich cyfranddaliadau yn peidio â bod yn rhwym wrth y cynllun oherwydd eich bod wedi gorffen gweithio am un o'r rhesymau canlynol:

- anaf neu anabledd
- colli swydd
- newid cyflogaeth o dan Reoliadau Trosglwyddo Ymrwymïadau (Diogelu Cyflogaeth) 2006
- newid yn rheolaeth y cwmni neu os gwerthir y cwmni y gweithiwch iddo allan o'r grŵp
- ymddeoliad ar neu ar ôl yr oed ymddeol penodedig
- marwolaeth.

Os bydd y cyfranddaliadau difidend yn peidio â bod yn rhwym i'r cynllun:

- o fewn tair blynedd o'u caffael, ac
- am reswm nad yw wedi ei restru uchod

dylid cynnwys swm y difidend a ddefnyddiwyd i brynu'r cyfranddaliadau ym mlwch 3 yn y blychau difidend ar dudalen TR 3 eich ffurflen dreth am y flwyddyn y gwnaethant beidio â bod yn rhan o'r cynllun.

Os yw'r cyfranddaliadau yn rhwym i fforffediad, ni fyddant yn agored i Dreth Incwm pan fyddant wedi ei fforffedu.

Cwblhewch Daflen Waith 1 ar gyfer pob digwyddiad trethadwy.

Taflen Waith 1

Enw'r cwmni a'r cynllun cyfranddaliadau a dosbarth y cyfranddaliadau

Dyddiad peidiodd y cyfranddaliadau â bod yn rhwym i'r cynllun

DD MM BBBB

Gwerth marchnad pan beidiodd y cyfranddaliadau â bod yn rhwym i'r cynllun, neu os yn is, gwerth marchnad ar ddyddiad y'u dyfarnwyd

 1 £

Nifer y cyfranddaliadau

 2

Swm trethadwy *blwch 1 x blwch 2*

 3 £

Swm a drethwyd o dan TWE

 4 £

Swm trethadwy i'w nodi ym mlwch 1 ar dudalen Ai 2 *blwch 3 llai blwch 4*

 5 £

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Cynllun Opsiwn Cyfranddaliadau Cwmni a gymeradwywyd (CSOP)

Ni fyddwch yn agored i dreth pan ganiateir yr opsiwn.

Ni fyddwch yn agored i dreth:

- os byddwch yn arfer yr opsiwn ar adeg pan fo'r cynllun yn parhau yn un a gymeradwywyd a rhwng tair a deng mlynedd o'r dyddiad caniatáu, neu pan fo'r cynllun yn caniatáu
- os byddwch yn gorffen gweithio o fewn tair blynedd o'r dyddiad caniatáu ac rydych yn arfer eich opsiwn (o fewn chwe mis o'r dyddiad y gwnaethoch orffen) am un o'r rhesymau canlynol
 - anaf neu anabled
 - colli gwaith
 - ymddeol ar neu ar ôl oed a ddynodir yn y cynllun (rhaid iddo beidio â bod yn llai na 55 oed).

Bydd arfer opsiwn o dan bob amgylchiad arall yn agored i dreth (defnyddiwch Daflen Waith 2).

Os nad ydych wedi arfer eich opsiwn ond wedi derbyn rhywbeth am ei ildio neu am beidio â'i arfer, darllenwch 'Aseinio neu ryddhau opsiwn' ar dudalen AiN 12 a chwblhewch Daflen Waith 6.

Taflen Waith 2

Enw'r cwmni a'r cynllun cyfranddaliadau a dosbarth y cyfranddaliadau/gwarantau

Nifer y cyfranddaliadau a brynwyd wrth arfer opsiwn

1

DD MM BBBB

Dyddiad caniatáu'r opsiwn

DD MM BBBB

Dyddiad arfer yr opsiwn

Pris arfer - pris yr opsiwn ar gyfer pob gwarant

2 £

Swm a dalwyd, os o gwbl, am ganiatáu opsiwn

3 £

Gwerth marchnad pob gwarant ar ddyddiad arfer yr opsiwn

4 £

Cyfanswm gwerth marchnad y cyfranddaliadau a brynwyd
blwch 4 x blwch 1

5 £

Cyfanswm y pris a dalwyd *blwch 2 x blwch 1*

6 £

Elw ar arfer yr opsiwn *blwch 5 llai blwch 6 llai blwch 3*

7 £

CYG y Cyflogwr a dalwyd gennych wrth arfer yr opsiwn

8 £

Swm trethadwy *blwch 7 llai blwch 8*

9 £

Swm a drethwyd o dan TWE

10 £

Swm trethadwy i'w nodi ym mlwch 1 *blwch 9 llai blwch 10*

11 £

Cynlluniau Cyfranddaliadau a gymeradwywyd mewn perthynas â Chynilion (SRS) neu Gynilo Wrth Ennill (SAYE)

Ni fyddwch yn agored i dreth pan ganiateir opsiwn i chi.

Ni fyddwch yn agored i dreth os byddwch yn arfer eich opsiwn o fewn chwe mis o ddiwedd eich cytundeb cynilo tair blynedd, pum mlynedd neu saith mlynedd.

Byddwch yn agored i dreth dim ond os byddwch yn arfer eich opsiwn o fewn tair blynedd o ddyddiad caniatáu'r opsiwn ac mae'r cwmni rydych yn gweithio iddo yn cael ei werthu neu ei gymryd drosodd (cwblhewch Daflen Waith 3).

Os nad ydych wedi arfer eich opsiwn ond wedi derbyn rhywbeth am ei ildio neu am beidio â'i arfer, darllenwch 'Aseinio neu ryddhau opsiwn' ar dudalen AiN 12 a chwblhewch Daflen Waith 6.

Ni fydd unrhyw log neu fonws a gewch o dan y cytundeb cynilo yn agored i dreth.

Taflen Waith 3

Enw'r cwmni, y cynllun gwarantau a dosbarth y gwarantau

Dyddiad caniatáu'r opsiwn

DD MM BBBB

Dyddiad arfer yr opsiwn

DD MM BBBB

Nifer y gwarantau

Gwerth marchnad ar ddyddiad arfer yr opsiwn

Cyfanswm gwerth marchnad y cyfranddaliadau a brynwyd *blwch 2 x blwch 1*

Pris arfer pob opsiwn ar gyfer pob gwarant

Cyfanswm y pris a dalwyd *blwch 4 x blwch 1*

Swm trethadwy i'w nodi ym mlwch 1 *blwch 3 llai blwch 5*

Annog Rheolaeth Cwmnïau Bach (EMI)

Os ydych wedi arfer opsiwn EMI a ganiatawyd i chi am bris gostyngol, cwblhewch Daflen Waith 4 i gyfrifo'r swm trethadwy.

Os oedd gwerth marchnad y cyfranddaliadau ar ddyddiad arfer yr opsiwn yn llai na'r gwerth marchnad ar ddyddiad caniatáu'r opsiwn, cyfyngir y swm sy'n agored i dreth i'r gwahaniaeth rhwng y gwerth marchnad ar ddyddiad arfer yr opsiwn a'r swm a dalwyd am y cyfranddaliadau, llai unrhyw CYG y cyflogwr a daloch.

Os ydych wedi arfer opsiwn EMI mwy na 40 diwrnod ar ôl digwyddiad anghymwyso, ac mae'r cyfranddaliadau wedi codi yn eu gwerth ers y digwyddiad anghymwyso, cwblhewch Daflen Waith 5 i gyfrifo'r swm sy'n agored i dreth. Os yw'r cofnod yn eitem 8 ar Daflen Waith 5 yn '0' peidiwch â chwblhau gweddill y Daflen Waith, does dim treth i'w thalu wrth arfer eich opsiwn.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Os ydych wedi arfer opsiwn EMI am bris gostyngol mwy na 40 diwrnod ar ôl digwyddiad anghymwyso, cwblhewch Daflenni Gwaith 4 a 5 ac yna ychwanegwch y swm ym mlwch 15 ar Daflen Waith 4 a'r swm ym mlwch 12 ar Daflen Waith 5 at ei gilydd i gyfrifo'r swm sy'n agored i dreth sydd i'w gofnodi ym mlwch 1 ar dudalen Ai 2.

Os nad ydych wedi arfer eich opsiwn EMI ond rydych wedi derbyn rhywbeth am ei ildio neu am beidio ag arfer eich opsiwn, darllenwch 'Aseinio neu ryddhau opsiwn' ar dudalen AiN 12 a chwblhewch Daflen Waith 6.

Taflen Waith 4

Enw'r cwmni, cyfeirnod unigryw'r opsiwn a dosbarth y cyfranddaliadau

Nifer y cyfranddaliadau a gaffaelwyd ar adeg arfer yr opsiwn

1

Gwerth marchnad pob cyfranddaliad ar y dyddiad y caniatawyd yr opsiwn

2 £

Cyfanswm gwerth marchnad y cyfranddaliadau a brynwyd ar adeg caniatáu'r opsiwn *blwch 2 x blwch 1*

3 £

Swm a dalwyd am yr opsiwn os talwyd unrhyw beth

4 £

Gwerth marchnad pob cyfranddaliad ar ddyddiad arfer yr opsiwn

5 £

Cyfanswm gwerth marchnad y cyfranddaliadau a brynwyd ar ddyddiad arfer yr opsiwn *blwch 5 x blwch 1*

6 £

Pris arfer pob cyfranddaliad

7 £

Cyfanswm y pris a dalwyd am y cyfranddaliadau *blwch 7 x blwch 1*

8 £

Elw trwy gyfeirio at y gwerth marchnad ar ddiwrnod caniatáu'r opsiwn (os nad oes elw nodwch '0'), *blwch 3 llai blwch 4 llai blwch 8*

9 £

Elw trwy gyfeirio at y gwerth marchnad ar ddiwrnod arfer yr opsiwn (os nad oes elw nodwch '0'), *blwch 6 llai blwch 4 llai blwch 8*

10 £

Y lleiaf o flychau 9 a 10

11 £

CYG y cyflogwr a dalwyd gennych wrth arfer yr opsiwn

12 £

Swm trethadwy *blwch 11 llai blwch 12*

13 £

Swm a drethwyd o dan TWE

14 £

Swm trethadwy i'w nodi ym mlwch 1 *blwch 13 llai blwch 14*

15 £

Taflen Waith 5

Enw'r cwmni, cyfeirnod unigryw'r opsiwn a dosbarth y cyfranddaliadau

<input type="text"/>	
Nifer y cyfranddaliadau a gaffaelwyd ar adeg arfer yr opsiwn	1 <input type="text"/>
Gwerth marchnad pob cyfranddaliad ar ddyddiad y digwyddiad anghymwyso	2 £ <input type="text"/>
Cyfanswm gwerth marchnad y cyfranddaliadau ar adeg y digwyddiad anghymwyso <i>blwch 2 x blwch 1</i>	3 £ <input type="text"/>
Gwerth marchnad pob cyfranddaliad ar ddyddiad arfer yr opsiwn	4 £ <input type="text"/>
Cyfanswm gwerth marchnad y cyfranddaliadau a brynwyd ar ddyddiad arfer yr opsiwn <i>blwch 4 x blwch 1</i>	5 £ <input type="text"/>
Cynnydd yng ngwerth y cyfranddaliadau rhwng y digwyddiad anghymwyso ac arfer yr opsiwn <i>blwch 5 llai blwch 3</i>	6 £ <input type="text"/>
Swm a dalwyd am yr opsiwn os talwyd swm o gwbl	7 £ <input type="text"/>
Elw trwy gyfeirio at y gwerth marchnad ar ddiwrnod arfer yr opsiwn (os nad oes elw nodwch '0'), <i>blwch 6 llai blwch 7</i>	8 £ <input type="text"/>
CYG y cyflogwr a dalwyd gennych wrth arfer yr opsiwn	9 £ <input type="text"/>
Swm trethadwy <i>blwch 8 llai blwch 9</i>	10 £ <input type="text"/>
Swm a drethwyd o dan TWE	11 £ <input type="text"/>
Swm trethadwy i'w nodi ym mlwch 1 <i>blwch 10 llai blwch 11</i>	12 £ <input type="text"/>

Pob opsiwn am warantau (gan gynnwys cynlluniau a gymeradwywyd)

Aseinio neu ryddhau opsiwn

Os derbyniwch rywbeth yn gyfnewid am aseinio, rhyddhau neu am beidio ag arfer eich opsiwn, neu am unrhyw reswm arall, bydd yn rhaid i chi dalu Treth Incwm ar yr arian neu'r gwerth a gewch, oni bai eich bod yn rhyddhau eich opsiwn yn gyfnewid am opsiwn arall. Cwblhewch Daflen Waith 6.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Taflen Waith 6

Enw'r cwmni a'r cynllun cyfranddaliadau neu gyfeirnod unigryw'r opsiwn a dosbarth y cyfranddaliadau

DD MM BBBB

Dyddiad caniatáu'r opsiwn

Swm a dderbyniwyd - arian neu werth

1 £

Swm a dalwyd am ganiatáu'r opsiwn os unrhyw beth

2 £

Swm sy'n agored i Dreth Incwm wrth ganiatáu'r opsiwn, os unrhyw beth

3 £

Ennill a wnaed mewn perthynas â'r opsiwn

blwch 1 llai blwch 2 llai blwch 3

4 £

CYG y cyflogwr a dalwyd gennych wrth arfer yr opsiwn

5 £

Swm trethadwy *blwch 4 llai blwch 5*

6 £

Swm a drethwyd o dan TWE

7 £

Swm trethadwy i'w nodi ym mlwch 1 *blwch 6 llai blwch 7*

8 £

Opsiynau am warantau nas cymeradwywyd (gan gynnwys opsiynau am gyfranddaliadau)

Os na chaniatawyd yr opsiwn o dan gynllun a gymeradwywyd gennym ni, ac nid oedd yn opsiwn EMI cymhwysol, gallech fod yn agored i dreth wrth arfer yr opsiwn.

Arfer opsiwn am warantau

Cewch eich trethu ar y gwahaniaeth rhwng gwerth marchnad y gwarantau pan wnaethoch arfer yr opsiwn ar swm a daloch am y gwarantau (gan gynnwys cost yr opsiwn, os oedd unrhyw beth). Cwblhewch Daflen Waith 7. Os nad oes rhaid i chi arfer yr opsiwn i gaffael y gwarantau (oherwydd bod yr opsiwn yn cael ei arfer yn awtomatig drwy dreigl amser neu oherwydd bod amodau eraill yn cael eu bodloni) bydd yn rhaid i chi gwblhau Taflen Waith 7 o hyd, fel petaech chi wedi arfer yr opsiwn.

Taflen Waith 7

Enw'r cwmni a'r cynllun gwarantau a dosbarth y gwarantau

Dyddiad caniatáu'r opsiwn	<i>DD MM BBBB</i> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Dyddiad arfer yr opsiwn	<i>DD MM BBBB</i> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Gwerth marchnad y gwarantau ar ddyddiad arfer yr opsiwn	1 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Nifer y gwarantau	2 <input type="text"/>
Cyfanswm gwerth marchnad y gwarantau <i>blwch 1 x blwch 2</i>	3 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Pris arfer pob opsiwn ar gyfer pob gwarant	4 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Cyfanswm y pris a dalwyd am y gwarantau sy'n gysylltiedig â chyflogaeth <i>blwch 4 x blwch 2</i>	5 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Swm a dalwyd am ganiatáu'r opsiwn, os unrhyw beth	6 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Swm sy'n agored i Dreth Incwm ar ganiatáu'r opsiwn, os unrhyw beth	7 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Ennill a wnaed wrth arfer yr opsiwn <i>blwch 3 llai (blychau 5 + 6 + 7)</i>	8 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
CYG y cyflogwr a dalwyd gennych	9 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Swm trethadwy <i>blwch 8 llai blwch 9</i>	10 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Swm a drethwyd o dan TWE	11 <input type="text"/> £ <input type="text"/>
Swm trethadwy i'w nodi ym mlwch 1 <i>blwch 10 llai blwch 11</i>	12 <input type="text"/> £ <input type="text"/>

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Caffael gwarantau fel buddiannau a thaliadau ôl-derfynu a godir

Mae Taflen Gymorth 305 *Employee shares and securities - further guidance* yn rhoi arweiniad pan:

- fyddwch yn caffael gwarantau am lai na'u gwerth marchnad, neu
- fyddwch yn gwaredu'r gwarantau hyn, neu
- fydd y swm sy'n dal heb ei dalu ar warantau a dalwyd amdanynt yn rhannol yn cael ei rhyddhau neu ei ddileu, neu
- fyddwch yn cael gwarantau am ddim neu'n rhad yn rhinwedd eich cyflogaeth neu oddi wrth eich cyflogwr

ac mewn perthynas â:

- cyfranddaliadau sy'n destun risg o'u fforffedu, neu
- gwarantau cyfyngedig, neu
- gwarantau trosadwy sy'n dwyn hawl ar unwaith neu hawl posibl i'w trosi i warantau â disgrifiad gwahanol, neu
- gwarantau pan fo'r gwerth marchnad yn cael ei chwyddo'n artiffisial, neu
- gwarantau pan fo'r gwerth marchnad yn cael ei leihau'n artiffisial, neu
- mae gwarantau'n cael eu gwaredu am fwy na'u gwerth marchnad, neu
- derbynnir buddiannau arbennig drwy ddal gwarantau.

Cyfandaliadau, iawndal a didyniadau eich cyflogaeth

Blychau 3 i 10

Bydd y nodiadau hyn yn eich cynorthwyo i gyfrifo pa ffigurau i'w rhoi ym mlychau 3 i 10 os ydych wedi derbyn rhai taliadau mawr penodol (fel arfer mewn arian parod ac eithrio pensiynau) neu fuddiannau oddi wrth eich cyflogwr neu eich cyn gyflogwr. Gallai taliadau o'r fath ddigwydd:

- mewn perthynas â dirwyn eich swydd i ben (p'un a gytunwyd neu a dalwyd cyn, wrth neu ar ôl i'r swydd ddod i ben)
- pan fydd telerau eich cyflogaeth yn newid
- pan ddisgwyliwch ymddeol neu wrth i chi neu ar ôl i chi ymddeol neu pan fyddwch farw – os gwnaed hyn o Gynllun Buddiannau Ymddeol a Ariannir gan Gyflogwr (EFRBS) (hynny yw, cynllun sy'n darparu buddiannau sy'n cynnwys buddiannau ymddeol a marwolaeth; fel arfer caiff ei drefnu gan eich cyflogwr ond ni chaiff ei gofrestru gennym ni)
- pan fyddwch yn derbyn taliadau neu gydnabyddiaeth arall ar gyfer cyfamod cyfyngu.

Os mai dim ond taliad colli swydd o hyd at £30,000 sydd gennych ac mae eich cyflogwr wedi caniatáu rhyddhad yn ei erbyn, rhowch swm y taliad ym mlwch 9. Er enghraifft, os cawsoch daliad colli swydd o £10,000 caiff ei gwmpasu gan y rhyddhad o £30,000, felly gadewch flwch 5 yn wag a nodwch £10,000 ym mlwch 9. Os yw eich taliad colli swydd yn fwy na'r terfyn rhyddhad o £30,000, nodwch y swm sydd uwchben y terfyn ym mlwch 5, y dreth a ddidynnwyd ym mlwch 6 a'r terfyn o £30,000 ym mlwch 9.

Os oedd eich taliad yn £40,000 byddech yn nodi £10,000 ym mlwch 5, y dreth a ddidynnwyd ym mlwch 6 a £30,000 ym mlwch 9.

Os oedd y taliad yn fwy cymhleth darllenwch drwy'r nodiadau hyn cyn dechrau cwblhau'r blychau yn y Daflen Waith neu drosglwyddo gwybodaeth i flychau 3 i 10. Os bydd angen mwy o gymorth arnoch cysylltwch â ni neu siaradwch â'ch cynhorydd treth.

Taflen Waith 8

Dechreuwch drwy gyfrifo'r cyfanswm sy'n ddyledus i chi yn y flwyddyn i 5 Ebrill 2011, cyn didynnu unrhyw dreth o'r taliadau. Os darparwyd buddiannau nad oeddent ar ffurf arian parod, bydd yn rhaid i chi gyfrifo eu cyfwerth mewn arian neu swm cyfatebol. Os bydd angen cymorth arnoch ynglŷn â hyn darllenwch Bennod 27 yn y llyfryn 480 *Expenses and benefits - a tax guide*, neu darllenwch yr arweiniad yn yr *Employment Income Manual* yn www.hmrc.gov.uk/manuals/eimanual/index.htm (rhoddir y cyfeiriadau i'r EIM yn y cromfachau isod), neu cysylltwch â ni.

Dylech eithrio o'r cyfanswm hwn unrhyw:

- taliadau o gynlluniau pensiwn a gofrestrwyd gyda Chyllid a Thollau EM
- taliadau o gynlluniau buddiannau ymddeol llywodraethau tramor
- buddiannau (ac eithrio buddiannau perthnasol o EFRBS, gweler y nodyn ar gyfer blwch C) a gafwyd neu a ddarparwyd tra'r oeddech yn para'n gyflogai
- taliad am wasanaethau cyngori a gawsoch wrth ymadael (gweler EIM 13745)
- costau cyfreithiol a dalwyd gan eich cyflogwr i'ch cyfreithiwr fel rhan o setliad terfynu i wneud iawn am golli eich swydd (gweler EIM 13740)
- taliadau arbennig a wnaed gan eich cyflogwr i gynllun pensiwn cofrestredig fel rhan o'r trefniadau terfynu (gweler EIM 13735)
- cyfandaliadau a dalwyd i aelodau'r lluoedd arfog a delir o dan Warant Frenhinol, Gorchymyn y Frenhines neu Orchymyn y Cyfrin-Gyngor.

Cyfanswm sy'n ddyledus cyn didynnu treth

A £

Rhaid rhannu Blwch A yn dair rhan: blwch B – cyfandaliadau trethadwy, blwch C – buddiannau perthnasol o EFRBS a blwch D – derbyniadau eraill.

Blwch B yw cyfanswm y canlynol:

- unrhyw gyflog a gynhwyswyd yn y cyfandaliad a oedd yn ddyledus i chi pan adawsoch
- tâl gwyliau
- taliad yn lle rhybudd diswyddo – p'un ai yn unol â chytundeb neu a delir yn arferol gan y cyflogwr (heblaw am iawndal) (gweler EIM 12975 i 12979)
- taliadau bonws
- iawndal am newidiadau yn nhelerau eich cyflogaeth
- taliadau a wnaed i warantu eich ymddygiad yn y dyfodol ('cyfamodau cyfyngu') er enghraifft, cytuno i beidio â chystadlu gyda'ch cyn gyflogwr (gweler EIM 3600+)
- unrhyw swm neu fudd cytundebol arall ac eithrio taliadau colli swydd o dan gytundeb neu fuddiannau.

Copiwch flwch B i flwch 3

B £

Mae Blwch C ar gyfer cyfanswm y 'buddiannau perthnasol' a ddarperir i chi o dan EFRBS (gan gynnwys cynllun pensiwn tramor nad yw wedi ei gofrestru yn y DU). Gweler EIM 15020 a 15021 am ddiffiniad o 'EFRBS' a 'buddiannau perthnasol' neu gofynnwch i ni os nad ydych yn siŵr

C £

Mae Blwch D ar gyfer derbyniadau eraill sef blwch A llai blychau B a C.

Os ydych am wirio, $blwch D + blwch C + blwch B = blwch A$

D £

Nawr cyfrifwch yr hyn a allai ostwng y swm fydd yn rhaid i chi dalu treth arno.

Os ydych wedi derbyn unrhyw daliad penodol (a gynhwyswyd ym mlwch D uchod) ar gyfer unrhyw nam corfforol neu feddyliol pan ddaeth eich cyflogaeth i ben neu pan newidiodd y telerau, nodwch ef ym mlwch E.

Os yw blwch E yn hafal i flwch D, ewch i flwch I

E £

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Mae blychau F a G ar gyfer rhyddhad 'gwasanaeth tramor' (gweler EIM 13680+)

Os ar unrhyw adeg yn ystod eich cyflogaeth 'nad oeddech yn preswyllo ac fel arfer yn preswyllo yn y DU' neu os oeddech yn gymwys am Ddidyniad Enillion Morwyr (neu Ddidyniad Enillion Tramor cyn 6 Ebrill 1998), neu os oeddech yn preswyllo ac fel arfer yn preswyllo ond nid oedd eich domisil yn y DU, ac yn ymgymryd â dyletswyddau nad oeddynt yn y DU ar gyfer cyflogwr tramor, ystyrir y cyfnod hwnnw yn 'wasanaeth tramor'. Cyfrifwch eich rhyddhad am wasanaeth tramor i'w roi ym mlwch F, fel arall ewch ymlaen i'r nodiadau ar gyfer blwch G.

Os oedd:

- 75% o'ch gwasanaeth yn wasanaeth tramor (gweler uchod), neu
- eich 10 mlynedd olaf yn wasanaeth tramor ac yn ei gyfanrwydd roedd eich gwasanaeth yn hwy na 10 mlynedd, neu
- cyfanswm eich gwasanaeth yn hwy nag 20 mlynedd ac roedd ei hanner yn wasanaeth tramor (gan gynnwys unrhyw 10 o'r 20 mlynedd olaf) cewch y rhyddhad llawn am wasanaeth tramor. Ym mlwch F nodwch y swm a gynhwyswyd ym mlwch D ar gyfer y swydd yr oedd gennych wasanaeth tramor ynddi.

Os yw'r swm ym mlwch F yr un peth a blwch D, ewch i flwch I

F £

Efallai y cewch rywfaint o ostyngiad o hyd os oedd gennych wasanaeth tramor ond nid ydych yn gymwys ar gyfer y rhyddhad llawn am wasanaeth tramor. I gyfrifo hwn:

- cyfrifwch gyfanswm eich gwasanaeth yn y swydd mewn misoedd
- cyfrifwch y rhan a oedd yn wasanaeth tramor, mewn misoedd hefyd
- didynnwch £30,000 o'r swm a gynhwyswyd ym mlwch D ar gyfer eich gwasanaeth tramor (peidiwch â newid blwch D ei hun)
- lluoswch y canlyniad o'r pwynt bwled blaenorol gyda nifer y misoedd o wasanaeth tramor wedi'i rannu â nifer y misoedd eich gwasanaeth llawn.

Rhowch y canlyniad ym mlwch G.

G £

Mae blwch H ar gyfer rhyddhad o'r symiau a gynhwyswyd ym mlwch D, er enghraifft taliadau colli swydd. Uchafswm y rhyddhad yw £30,000 ar gyfer pob swydd, ond os yw blwch D yn llai na £30,000 gallwch gofnodi'r swm sydd ym mlwch D yn unig ym mlwch H. Bydd swyddi gyda'r un cyflogwr neu gyda chyflogwyr o dan yr un rheolaeth neu reolaeth gyffredin yn cyfrif fel un swydd. Er enghraifft, os cawsoch daliadau am golli swydd o ddau gwmni yn yr un grŵp, gallwch gael un rhyddhad o hyd at £30,000 yn unig. Os bydd eich setliad terfynu yn ymestyn dros fwy nag un flwyddyn, gallwch gario unrhyw ryddhad sydd heb ei ddefnyddio ymlaen.

Copiwch flwch H i flwch 9

H £

Blwch I yw blychau E, F, G a H wedi eu hychwanegu at ei gilydd.

I £

Mae blwch J yn delio ag eithriadau pellach a allai leihau'r ffigur ym mlwch C. Ychwanegwch at ei gilydd unrhyw symiau a gynhwyswyd ym mlwch C a oedd:

- wedi eu hariannu gan gyfraniadau a dalwyd gan eich cyflogwr cyn 6 Ebrill 2007 ond cawsoch eich trethu ar y cyfraniadau yn y flwyddyn y cawsant eu talu (efallai y gofynnwn i chi amdanynt)
- wedi eu talu oherwydd eich cyfraniadau chi eich hun
- o gynllun tramor (mae mwy o amodau ynghlwm wrth hyn - rhaid i chi gymhwyso o dan Gonsesiwn All-statudol A10 - gofynnwch i ni am hyn os nad ydych yn siŵr).

Copiwch flwch J i flwch 8

J £

Nawr cyfrifwch yr hyn y dylech gynnwys yng ngweddill y blychau.

Ym mlwch K, nodwch flwch C llai blwch J. *Copiwch flwch K i flwch 4*

K £

Ym mlwch L, nodwch flwch D llai blwch I. *Copiwch flwch L i flwch 5*

L £

Ac ym mlwch M, nodwch gyfanswm blychau E, F a G.

Copiwch flwch M i flwch 10

M £

Gallai eich cyflogwr fod wedi didynnu treth TWE o rai o'r taliadau neu o bob taliad. Os nad ydych wedi cynnwys y dreth honno ym mlwch 2 y dudalen *Cyflogaeth* ar eich ffurflen dreth, nodwch ef ym mlwch 6.

Blwch 11 *Didyniad Enillion Morwyr*

Mae morwr yn 'rhywun sy'n cyflawni dyletswyddau ei gyflogaeth ar long'. Ni ystyrir safleoedd alltraeth a ddefnyddir yn y diwydiant olew a nwy yn llongau ac ni ystyrir gweithwyr ar unedau drilio alltraeth symudol, rigiau rhannol danddwr a rigiau jacio yn 'forwyr' ac felly nid oes hawl ganddynt gael y didyniad. Os credwch eich bod yn gymwys, gofynnwch y Llinell Gyswllt Gymraeg am Daflen Gymorth 205 *Seafarers' Earnings Deduction*. Bydd y Daflen Gymorth yn eich tywys drwy'r cyfrifiad ar gyfer y cyfnod 'cymwys' gan gyfrifo'r didyniad i'w nodi ym mlwch 11. Os ydych yn gymwys am y didyniad, nodwch enw'r llongau y buoch yn cyflawni dyletswyddau eich cyflogaeth arnynt ym mlwch 20 ar dudalen Ai 4.

Blwch 12 *Enillion tramor nad ydynt yn agored i dreth yn y DU*

Bydd angen Taflen Gymorth 211 *Employment – Residence and domicile issues* arnoch i gyfrifo'r rhan o'ch incwm nad yw'n agored i dreth incwm y DU yn y flwyddyn i 5 Ebrill 2011:

- os ydych, os byddwch neu os buoch yn ddibreswyl neu'n hawlio triniaeth blwyddyn ranedig, neu
- os buoch yn ddibreswyl fel arfer neu nid oedd eich domisil yn y DU, neu
- os ydych neu os byddwch yn ddibreswyl fel arfer neu os nad oedd eich domisil yn y DU, ac mae rheolau'r sail trosglwyddo yn berthnasol i ran o'ch incwm neu eich incwm cyfan (gweler nodiadau *Preswyl, sail drosglwyddo ac ati*) neu
- os derbynioch incwm mewn gwlad dramor na allech ei ddwyn i'r wlad hon oherwydd rheolaethau cyfnewid neu brinder arian tramor yn y wlad honno.

Nodwch y swm nad yw'n agored i dreth eleni ym mlwch 12. Fodd bynnag, efallai y bydd yn rhaid i chi dalu treth ar y swm hwn (neu ran ohono) mewn blwyddyn gynharach neu ddiweddarach neu efallai y bydd treth yn daladwy ar yr un swm mewn gwlad arall.

Os nodwch swm ym mlwch 12, mae'n ofynnol arnoch yn y rhan fwyaf o amgylchiadau i gwblhau tudalennau *Preswyl, sail drosglwyddo ac ati*, hefyd. Fodd bynnag, os ydych yn preswyl yn y DU ac os nad ydych yn defnyddio'r sail trosglwyddo, mae'n annhebygol y bydd angen i chi gwblhau'r tudalennau hyn.

Os ydych yn cwblhau blwch 12 ar y sail nad yw swm yn agored i dreth oherwydd nad yw wedi ei drosglwyddo i'r DU, yna rhaid i chi hefyd gwblhau blwch 27 ar y tudalennau *Preswyl, sail drosglwyddo ac ati*. Ni ddylid cwblhau blwch 28 ar y tudalennau *Preswyl, sail drosglwyddo ac ati* os yw'r swm rydych yn ei nodi yn y blwch hwn yn fwy na £1,999.

Blwch 13 *Treth dramor na wnaed cais am ryddhad credyd treth ar ei chyfer*

Ym mlwch 13 nodwch y cyfwerth mewn sterling o'r dreth dramor a dalwyd gennych ar yr incwm o'ch cyflogaeth ac nad ydych yn gwneud cais am ryddhad credyd treth ar ei chyfer.

Blwch 14 *Cyfraniadau cyflogwr a eithriwyd i gynllun pensiwn tramor*

Os credwch fod eich cyflogwr wedi gwneud cyfraniadau o'r fath ac y gallai'r blwch hwn fod yn gymwys i chi, gofynnwch y Llinell Gyswllt am Daflen Gymorth 344 *Exempt employers' contributions to an overseas pension scheme* neu ewch i www.hmrc.gov.uk am ragor o wybodaeth.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Rhyddhad treth arall

Blwch 1 Tanysgrifiadau am gyfranddaliadau Ymddiriedolaethau Cyfalaf Mentro

Os ydych wedi tanysgrifio am gyfranddaliadau mewn Ymddiriedolaethau Cyfalaf Mentro ac roeddech yn 18 oed neu'n hŷn pan dyroddwyd y cyfranddaliadau, gallwch hawlio rhyddhad treth.

Swm y rhyddhad fydd y lleiaf o:

- y swm y gwnaethoch danysgrifio (hyd at uchafswm o £200,000) ar 30%, neu
- y swm sy'n gostwng eich bil treth am y flwyddyn i sero.

Nodwch y swm a danysgrifiwyd gennych, hyd at £200,000 ym mlwch 1.

Dylech gadw unrhyw dystysgrifau a roddir i chi gan yr ymddiriedolaethau.

Blwch 2 Tanysgrifiadau am gyfranddaliadau o dan Gynllun Buddsoddiad Menter

Os gwnaethoch fuddsoddi mewn cyfranddaliadau a ddyroddwyd yn ystod y flwyddyn i 5 Ebrill 2011 (neu yn ystod y flwyddyn hyd at 5 Ebrill 2012, os ydych yn cario rhyddhad yn ôl - gweler Taflen Gymorth 341 *Enterprise Investment Scheme – Income Tax relief*) efallai y gallwch wneud cais am ryddhad Treth Incwm o dan y Cynllun Buddsoddiad Menter.

Swm y rhyddhad y mae hawl gennych iddo yw'r lleiaf o'r canlynol:

- y swm a danysgrifiwyd gennych (hyd at uchafswm o £500,000 ar 20%, neu
- y swm sy'n gostwng eich bil treth i sero am y flwyddyn.

I fod yn gymwys am y rhyddhad rhaid eich bod wedi cael naill ai ffurflen EIS3 gan y cwmni y gwnaethoch fuddsoddi ynddo neu ffurflen EIS5 gan reolwr cronfa fuddsoddi gymeradwy. Mae Taflen Gymorth 341 *Enterprise Investment Scheme – Income Tax relief* yn esbonio'r amodau ar gyfer cymhwyso am ryddhad treth.

Ym mlwch 2 nodwch swm y rhyddhad rydych yn ei hawlio (hyd at gyfanswm o £500,000) am y flwyddyn i 5 Ebrill 2011 ac ym mlwch 20 ar dudalen Ai 4 nodwch:

- enw'r cwmni y gwnaethoch fuddsoddi ynddo
- cyfanswm y tanysgrifiad rydych yn gwneud cais am ryddhad ar ei gyfer am y flwyddyn hyd 5 Ebrill 2011. (Os ydych wedi tanysgrifio mwy na £500,000, mae Taflen Gymorth 341 *Enterprise Investment Scheme – Income Tax relief* yn esbonio sut y gellir dyrannu rhyddhad i'r cyfranddaliadau)
- dyddiad dyroddi'r cyfranddaliadau
- enw ein swyddfa sy'n awdurdodi dosbarthu'r EIS3 neu'r EIS5 a'u cyfeirnod.

Blwch 3 Rhyddhad Treth am Fuddsoddiad Cymunedol

I fod yn gymwys am Ryddhad Treth am Fuddsoddiad Cymunedol:

- rhaid eich bod wedi buddsoddi mewn Sefydliad Ariannol ar gyfer Datblygiad Cymunedol o fewn Cynllun Rhyddhad Treth am Fuddsoddiad Cymunedol cyn 5 Ebrill 2011, a
- rhaid eich bod wedi derbyn tystysgrif rhyddhad treth mewn perthynas â'r buddsoddiad, a
- rhaid i chi gadw'r buddsoddiad am o leiaf pum mlynedd a bodloni rheolau eraill y cynllun.

Os byddwch yn bodloni'r rheolau, byddwch yn gallu gwneud cais am ryddhad treth mewn perthynas â'r un buddsoddiad am bum mlynedd yn olynol (bydd y flwyddyn gyntaf yr un y gwnaethoch fuddsoddi ynddi). Rhaid i chi wneud cais yn flynyddol ar eich Ffurflen Dreth. Mae fwy o wybodaeth ar gael yn Nhaflen Gymorth 237 *Community Investment Tax Relief – relief for individuals*.

Swm y rhyddhad ar gyfer pob blwyddyn yw'r lleiaf o:

- 5% y swm a fuddsoddwyd gennych (ac sy'n parhau wedi ei fuddsoddi), neu
- y swm sy'n gostwng eich bil treth i sero am y flwyddyn honno.

Nodwch y swm yr hawlir rhyddhad ar ei gyfer ym mlwch 3.

Blwch 4 *Blwydd-daliadau a thaliadau blynyddol y DU a wnaed*

Os ydych:

- wedi talu breindaliadau i rywun er mwyn i chi ddefnyddio patent y DU (ond nid patent tramor neu fyd-eang), neu
- wedi gwneud taliadau blynyddol i rywun o dan ymrwymiad cyfreithiol mewn cysylltiad â'ch crefft neu'ch proffesiwn,

rhaid i chi gadw y Dreth Incwm ar y gyfradd sylfaenol o'r swm a dalwch. Er enghraifft, os yw'r taliad blynyddol neu'r breindal patent y dylech ei dalu'n £100 ('y swm gros'), dylech gadw 20% o hyn, neu £20, gan dalu £80 i'r person arall.

Dylech nodi'r swm net a dalwyd yn y flwyddyn i 5 Ebrill 2011 – hynny yw, y swm a dalwch mewn gwirionedd i'r person arall – ym mlwch 4. Cewch ryddhad treth am y swm gros. Ond yn ychwanegol at hyn caiff y Dreth Incwm a chafodd ei chadw gennych ei thalu fel rhan o gyfanswm y dreth sy'n ddyledus ar eich incwm.

Os ydych eisoes wedi hawlio'r breindal neu'r taliad blynyddol fel traul busnes ar y tudalennau *Hunangyflogaeth*, dylech nodi'r swm a dalwyd gennych yn y blwch 'Gwybodaeth arall' blwch 19 ar dudalen TR 6 eich ffurflen dreth neu flwch 102 ar y tudalennau *Hunangyflogaeth (llawn)*.

Os ydych wedi talu llog i rywun nad yw'n byw yn y DU ac wedi cadw Treth Incwm yn ôl o'r llog, peidiwch â chynnwys y llog hwn ar eich ffurflen dreth. Rhaid i chi ei dalu inni'n yn uniongyrchol. Cysylltwch â ni ac fe wnawn drefniadau er mwyn i chi wneud hyn.

Blwch 5 *Llog ar fenthyciad cymwys a dalwyd yn y flwyddyn*

Efallai y bydd gennych hawl i ryddhad treth am log a dalwyd ar fenthyciad neu drefniant ariannu amgen a ddefnyddiwyd i brynu:

- cyfranddaliadau mewn, neu i ariannu, cwmni caeëdig (cysylltwch â ni os nad ydych yn siŵr p'un a yw'r cwmni'n un caeëdig)
- buddiant mewn neu i ariannu partneriaeth
- offer neu beiriannau ar gyfer eich gwaith (ond gwnewch yn siŵr nad ydych yn hawlio'r llog hwn ddwywaith – byddwch wedi gwneud hynny os ydych eisoes wedi ei ddidynnu fel traul y busnes).

Os cewch fenthyciad llog isel neu ddi-log gan eich cyflogwr at un o'r dibenion uchod efallai y gallwch hawlio rhyddhad am unrhyw fudd y byddwch yn agored i dalu treth arno.

Nodwch y swm rydych yn ei hawlio ym mlwch 5, ond os oes angen fwy o wybodaeth arnoch ynglŷn ag unrhyw un o'r benthyciadau hyn, cysylltwch â ni. Mae fwy o wybodaeth ar gael yn Nhaflen Gymorth 340 *Interest and alternative finance payments eligible for relief on qualifying loans and alternative finance arrangements*.

Blwch 6 *Treuliau ôl-derfynu a rhai colledion penodol eraill*

Treuliau ôl-derfynu

Os bu rhaid i chi dalu treuliau mewn cysylltiad â'r busnes hwnnw ers i'r busnes ddod i ben, efallai y gallech gael rhyddhad treth ar y taliadau hynny (os gwnaethoch eu talu o fewn saith mlynedd o pan ddaeth y busnes i ben). Rhoddir y rhyddhad treth ar gyfer y flwyddyn dreth y gwnaed y taliadau.

Rhaid gwneud cais am dreuliau a dalwyd yn y flwyddyn 6 Ebrill 2010 i 5 Ebrill 2011 erbyn 31 Ionawr 2012.

Nodwch y cyfanswm rydych yn ei hawlio ym mlwch 6. (Os fel eithriad, rydych yn hawlio rhyddhad yn erbyn enillion cyfalaf, rhowch y manylion ym mlwch 20 ar dudalen Ai 4.)

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Ym mlwch 6 nodwch y taliadau a wnaed yn y flwyddyn i 5 Ebrill 2011 ar gyfer:

- gwella gwaith diffygiol, neu fel iawndal am waith diffygiol a wnaed, neu wasanaethau diffygiol neu nwyddau a gyflenwyd, neu
- unrhyw gostau cyfreithiol neu broffesiynol ar gyfer unrhyw gais yn eich erbyn am y gwaith diffygiol hwnnw ac ati, neu
- yswiriant yn erbyn treuliau o'r fath, neu
- adennill dyledion a gymerwyd i ystyriaeth wrth gyfrifo elw eich busnes (cyn iddo ddod i ben).

Yn ychwanegol at hyn, gellir cynnwys dyledion a ddaeth yn ddrwg ddyledion neu a ryddhawyd o dan drefniant ffurfiol gwirfoddol o fewn saith mlynedd o'r dyddiad y daeth y busnes i ben ym mlwch 6.

Tra roeddech mewn busnes, os gwnaethoch leihau eich elw trethadwy drwy osod treuliau yn ei erbyn nad oeddech mewn gwirionedd wedi eu talu, ac mae'r treuliau hynny'n parhau heb eu talu ar 5 Ebrill 2011, dylech ostwng y swm rydych yn ei hawlio nawr gan y swm na chafodd ei dalu.

Os byddwch yn adennill unrhyw ran o'r symiau a wariwyd, efallai o bolisi yswiriant neu drydydd parti, dylech nodi'r symiau a gawsoch yn yr adran ar gyfer 'Incwm arall y DU' ar dudalen TR 3 eich ffurflen dreth.

Colledion cyn ymgorffori

Os ydych:

- wedi cario colledion ymlaen o'ch busnes er mwyn eu gosod yn erbyn elw yn y dyfodol
- wedi trosglwyddo eich busnes i gwmni cyn bod yr holl golledion hynny wedi eu defnyddio
- wedi derbyn, yn unigol neu'n bennaf, cyfranddaliadau yn y cwmni hwnnw yn gyfnewid am drosglwyddo eich busnes, ac
- yn berchennog llesiannol y cyfranddaliadau ac mae'r cwmni wedi cynnal ei fusnes trwy gydol y flwyddyn (neu o ddyddiad y trosglwyddiad i 5 Ebrill)

yna efallai gallech osod unrhyw golledion sy'n weddill yn erbyn eich incwm o'r cwmni.

Rhyddhad ar gyfer rhwymedigaethau a chostau cyn gyflogai

Os yw swm y rhwymedigaethau neu'r costau i'w nodi ym mlwch 6, mewn perthynas â'ch gweithredoedd anghyfiawn gwirioneddol neu a honnir i chi eu cyflawni yn eich cyn gyflogaeth, yn fwy na chyfanswm eich incwm yn y flwyddyn efallai y gallech hawlio'r swm sydd dros ben yn erbyn enillion cyfalaf. Ceir rheolau arbennig sy'n cyfyngu'r rhyddhad os na wnaethoch dalu am y costau hyn ac ati, eich hun. Cysylltwch â ni os nad ydych yn siŵr ynglŷn â'r hyn ddylech nodi ym mlwch 6.

Blwch 7 Taliadau cynhaliaeth

Os:

- cawsoch chi neu eich cyn briod neu'ch cyn bartner sifil eich geni cyn 6 Ebrill 1935, ac
- ydych yn talu i gynnal eich cyn briod neu eich cyn bartner sifil neu eich plentyn, a
- gwneir y taliadau hynny o dan orchymyn llys, neu asesiad yr Asiantaeth Cynnal Plant (CSA), neu gytundeb ysgrifenedig

efallai y bydd hawl gennych i ryddhad treth. Mae rhyddhad (o 10%) ar gael ar daliadau hyd at £2,670 yn gyfan gwbl. Rhaid i chi fodloni pob un o'r amodau canlynol:

- gwneir y gorchymyn llys, asesiad yr Asiantaeth Cynnal Plant (CSA) neu gytundeb ysgrifenedig o dan gyfreithiau un o'r canlynol – Y Deyrnas Unedig, Awstria, Bwlgaria, Cyprus, Denmarc, Estonia, Ffrainc, Gwlad Belg, Gwlad Groeg, Gwlad yr Iâ, Gwlad Pwyl, Hwngari, Iwerddon, Latfia, Liechtenstein, Lithwania, Lwcsembwrg, Malta, Norwy, Portiwgal, Rwmania, Slofacia, Slofenia, Sbaen, Sweden, Yr Almaen, Yr Eidal, Y Ffindir, Yr Iseldiroedd, neu Y Weriniaeth Tsiec.
- caiff y taliadau eu gwneud i'r priod rydych wedi gwahanu oddi wrtho/wrthi neu eich cyn briod neu bartner sifil neu, er eu bod yn cael eu talu i'r Adran Gwaith a Phensiynau (yr SSA yng Ngogledd Iwerddon), eu trin fel petaen nhw wedi eu talu iddo/iddi
- nid yw eich cyn briod wedi ailbriodi neu nid yw eich cyn bartner sifil wedi ffurfio partneriaeth sifil arall (os ydyn nhw, bydd y taliadau a wnaethoch (heb fod yn uwch na'r uchafswm o £2,670) hyd at ddyddiad yr ailbriodas neu ffurfio'r bartneriaeth sifil yn gymwys am ryddhad)
- mae'r taliadau ar gyfer ei gynhaliath ef/chynhaliath hi ei hun.

Yn ychwanegol at hyn, os bodlonir yr amod cyntaf ac mae'r taliadau a wnewch i'r rhiant arall er mwyn cynnal eich plentyn (neu blentyn y gwnaethoch drin fel rhan o'ch teulu) sydd o dan 21 oed, yna gallwch gael rhyddhad treth.

Ym mlwch 7 nodwch yr isaf o, y taliadau a wnaethoch neu £2,670. Bydd y rhyddhad treth yn 10% o'r ffigur hwn.

Blwch 8 Taliadau i undeb llafur ac ati ar gyfer budd-daliadau marwolaeth

Os yw rhan o'ch tanysgrifiad i undeb llafur yn rhoi'r hawl i chi gael pensiwn, yswiriant bywyd neu fudd-daliadau angladd, yna bydd hawl gennych i ryddhad treth ar swm sy'n hafal i **un hanner** eich tanysgrifiad i'r undeb (hyd at uchafswm o £100) sy'n darparu'r budd-daliadau. Nodwch y swm hwn ym mlwch 8. Bydd cynrychiolydd eich undeb yn gallu dweud wrthyf faint o'r tanysgrifiad os unrhyw beth, oedd ar gyfer y buddiannau hyn.

Blwch 9 Rhyddhad a hawlir ar gyfer cynllun budd-dal gorfodol eich cyflogwr ar gyfer gwraig weddw, gŵr gweddw neu blant amddifaid – (uchafswm £20)

Fel arfer rhoddir rhyddhad treth i chi ar gyfer eich taliadau i gynllun gorfodol eich cyflogwr drwy'r system TWE er mwyn darparu pensiwn i'ch priod eich partner sifil, neu gefnogaeth ariannol i'ch plant, os digwydd i chi farw. Yn achlysurol iawn, er enghraifft os bydd rhaid i chi dalu cyfraniad trwy gyfandaliad i'r cynllun pan fyddwch yn ymddeol, ni fyddwch yn cael yr holl ryddhad y mae gennych hawl iddo drwy TWE. Uchafswm y rhyddhad y gallwch ei gael yw £100 ar y gyfradd sylfaenol o 20% (£20). Cyfrifwch y rhyddhad sydd heb ei roi i chi a nodwch y ffigur ym mlwch 9 (hyd at yr uchafswm o £20).

Blwch 10 Rhyddhad a hawlir ar ddosbarthiad cymwys ar adeg adbryniant cyfranddaliadau neu warantau bonws

Mae adbryniant cyfranddaliadau neu warantau bonws yn ddosbarthiad cymwys ac fe'i telir ynghyd â chredyd treth. Os talwch dreth ar y gyfradd uwch bydd treth ychwanegol i'w thalu ar yr incwm hwn (byddwch wedi ei gynnwys yn y blwch Difidendau, blwch 3 ar dudalen TR 3 eich ffurflen dreth). Ond mae gennych hawl i lwfans, yn nhermau treth, am y dreth ar y gyfradd uwch a daloch pan dyroddwyd y cyfranddaliadau neu'r gwarantau bonws hynny. Mae'r lwfans hwn yn golygu na chaiff yr incwm ei drethu ddwywaith. Ym mlwch 10 nodwch y gyfradd dreth uwch a dalwyd ar ddosbarthiad y cyfranddaliadau hynny nad ydynt yn cymhwyso (y dreth ar y gyfradd uwch yn unig, nid y credyd treth neu'r dreth ar y gyfradd is sy'n cyfateb) – bydd hyn yn golygu mynd yn ôl i'r flwyddyn dreth pan gawsant eu dyroddi a gwirio faint o dreth a daloch ar yr incwm hwnnw bryd hynny.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Lwfans Pâr Priod ar sail oedran

Blychau 1 i 11

Gellir gwneud cais am y Lwfans Pâr Priod dim ond os cafodd naill ai chi, neu eich priod neu eich partner sifil (yn dilyn cyflwyno Deddf Partneriaethau Sifil 2004) eich geni cyn 6 Ebrill 1935, ac:

- rydych yn ddyn priod neu'n wraig briod a briododd cyn 5 Rhagfyr 2005
- rydych yn ddyn priod yn wraig briod neu'n bartner sifil a briododd neu a ffurfiodd bartneriaeth sifil ar neu ar ôl 5 Rhagfyr 2005.

Mae'r lwfans yn cynnwys dau swm, isafswm (sy'n werth hyd at £267) yn ogystal â swm ar sail oedran sy'n dibynnu ar incwm y gŵr (ar gyfer priodasau cyn 5 Rhagfyr 2005), neu'r person gyda'r incwm uchaf (ar gyfer priodasau a phartneriaethau sifil a ffurfiwyd ar ôl 5 Rhagfyr 2005).

Gall pâr priod neu bartneriaid sifil rannu isafswm y lwfans. Ond rhaid eich bod wedi gofyn i ni wneud hyn eisoes (naill ai cyn 5 Ebrill 2010 neu os gwnaethoch briodi neu ffurfio partneriaeth sifil yn ystod y flwyddyn i 5 Ebrill 2011, erbyn y dyddiad hynny). Os ydych am newid y ffordd y rhoddir y lwfans yn 2012-13 dylech gysylltu â ni (mae hi eisoes yn rhy hwyr i newid ar gyfer 2011-12).

Lwfans Pâr Priod sydd dros ben

Y gŵr (priodasau hyd at 5 Rhagfyr 2005) *neu briod neu bartner sifil gyda'r incwm uchaf* (priodasau a phartneriaethau sifil ar neu ar ôl 5 Rhagfyr 2005).

Os na allwch ddefnyddio eich Lwfans Pâr Priod i gyd gallwch drosglwyddo'r hyn sydd dros ben i'ch priod neu eich partner sifil. Mae gennych hawl i wneud hyn:

- os nad oedd gennych ddigon o incwm yn y flwyddyn a ddaeth i ben 5 Ebrill 2011 i ddefnyddio'r lwfansau, ac
- os oeddech yn byw gyda'ch priod neu'ch partner sifil am ran o'r flwyddyn honno.

Rhowch 'X' ym mlwch 11 os ydych am i'ch priod neu eich partner sifil gael y lwfansau sydd dros ben. Cofiwch i gwblhau blwch 1 hefyd a lle bo hynny'n briodol blychau 2 i 5 a blwch 9.

Y wraig (priodasau hyd at 5 Rhagfyr 2005) *neu briod neu bartner sifil gyda'r incwm isaf* (priodasau a phartneriaethau sifil ar neu ar ôl 5 Rhagfyr 2005) – cwblhewch flychau 6 i 11

Os nad oedd gan eich priod neu eich partner sifil ddigon o incwm yn y flwyddyn a ddaeth i ben 5 Ebrill 2011 i ddefnyddio rhan neu'r cyfan o'r Lwfans Pâr Priod, gallwch ofyn i ni drosglwyddo'r lwfans sydd dros ben i chi. Gallwch wedyn ddefnyddio'r lwfans hwn i ostwng y Dreth Incwm sy'n rhaid i chi ei thalu. Os ydych yn cyfrifo eich rhwymedigaeth treth eich hun, efallai y bydd yn rhaid i chi ofyn eich priod neu eich partner sifil am swm y lwfans a hawliwyd sydd dros ben er mwyn ei nodi ym mlwch A171 ar y Daflen Waith yn y *Nodiadau ar gyfer crynodeb o'r cyfrifiad* (ac ym mlwch 12 ar dudalennau *Crynodeb o'r cyfrifiad*). Os nad ydych yn siŵr ynglŷn â'r swm, gofynnwch i ni neu eich cynghorydd treth. Ond os nad ydych yn cyfrifo eich treth, does dim rhaid i chi nodi swm y lwfans sydd dros ben – gallwn ni gyfrifo hwn.

Os mae chi yw'r wraig neu'r partner sifil gyda'r incwm isaf, bydd y nodiadau isod yn dweud wrthych ba flychau i'w cwblhau ar y tudalennau *Gwybodaeth ychwanegol*. Mae hyn yn dibynnu ar p'un a oeddech wedi penderfynu'n flaenorol i rannu isafswm y Lwfans Pâr Priod.

a. Os ydych nawr yn hawlio'r Lwfans Pâr Priod sydd dros ben oddi wrth eich priod neu eich partner sifil ac rydych eisoes:

- wedi dewis derbyn hanner isafswm y Lwfans Pâr Priod (byddech wedi gwneud hyn drwy gwblhau ffurflen ddewis 18 ac roeddem wedi cytuno), neu
- wedi dewis ar y cyd, hynny yw, chi eich priod neu eich partner sifil y dylech gael isafswm y lwfans pâr priod i gyd (byddech wedi gwneud hyn drwy gwblhau ffurflen ddewis 18 ac roeddem wedi cytuno)

cwblhewch eich cais drwy nodi'r manylion fel y bo'n briodol ym mlychau 6 i 11. Os rhowch 'X' yn naill ai blwch 6 neu 7, rhaid i chi gwblhau blwch 8 hefyd.

b. Os ydych nawr yn hawlio unrhyw Lwfans Pâr Priod sydd dros ben oddi wrth eich priod neu eich partner sifil a heb wneud dewis yn flaenorol i dderbyn hanner neu'r cyfan o isafswm y Lwfans Pâr Priod, cwblhewch eich cais drwy:

- nodi 'X' ym mlwch 10, a
- nodi enw eich priod neu eich partner sifil yn y blwch 'Gwybodaeth ychwanegol', blwch 20, ar dudalen Ai 4. **Peidiwch** â chwblhau blwch 8.

c. Os nad ydych yn hawlio Lwfans Pâr Priod sydd dros ben ond gwnaethoch ddewis yn flaenorol (buasech wedi gwneud hyn drwy gwblhau ffurflen ddewis 18 ac roeddem wedi cytuno) i dderbyn hanner neu'r cyfan o isafswm y Lwfans Pâr Priod, cwblhewch eich cais drwy nodi'r manylion fel y bo'n briodol ym mlychau 6 i 9. Os rhowch 'X' yn naill ai blwch 6 neu 7, rhaid i chi gwblhau blwch 8 bob amser.

Os nad ydych yn siŵr ynglŷn â hawlio neu drosglwyddo lwfansau sydd dros ben, gofynnwch i ni neu eich cyngorydd treth.

Rheolau arbennig os gwnaethoch briodi neu ffurfio partneriaeth sifil yn y flwyddyn a ddaeth i ben 5 Ebrill 2011

Os gwnaethoch briodi neu ffurfio partneriaeth sifil yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 5 Ebrill 2011, gallwch hawlio $\frac{1}{2}$ y Lwfans Pâr Priod ar gyfer pob mis treth (neu ran o fis treth) o'ch priodas neu eich partneriaeth sifil (mae mis treth yn dechrau ar y 6ed o un mis tan y 5ed o'r mis nesaf.

Yn achlysurol, efallai y byddwch wedi gwneud cais am Lwfans Pâr Priod am y flwyddyn dreth y gwnaethoch ailbriodi neu ffurfio partneriaeth sifil ynddi. Gallai hyn ddigwydd pan fydd priod neu bartner sifil yn marw ac rydych yn penderfynu ail briodi neu ffurfio partneriaeth sifil arall cyn y 5 Ebrill dilynol. Yn yr amgylchiadau hyn, mae hi bron bob amser yn fwy manteisiol i chi barhau i hawlio'r Lwfans Pâr Priod yn 2010-11 ar gyfer eich cyn briod neu cyn bartner sifil yn hytrach na gwneud cais wedi ei ddosrannu ar sail amser ar gyfer eich priod neu eich partner sifil newydd. Dylech nodi enw eich cyn briod neu cyn bartner sifil ym mlwch 1 a'u dyddiad geni ym mlwch 5 ar y ffurflen dreth hon.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswllt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Gwybodaeth arall

Colledion Treth Incwm

Colledion ar incwm arall y DU (colledion incwm)

Blwch 1 Colledion blynyddoedd cynharach

Ni ellir gosod colledion incwm yn erbyn yr holl fathau o incwm a gofnodir ym mlwch 16 yn adran 'Incwm arall yn y DU' ar eich ffurflen dreth (tudalen TR 3). Er enghraifft, ni allwch osod colledion yn erbyn taliadau blynyddol. Os oes angen fwy o wybodaeth arnoch ynglŷn â hyn, gofynnwch y Llinell Gyswllt am Daflen Gymorth 325 *Other taxable income*. Ym mlwch 1 nodwch swm unrhyw golled a ddygwyd ymlaen i'w gosod yn erbyn eich 'Incwm arall yn y DU' ar gyfer 2010-11.

Blwch 2 Cyfanswm y colledion nas defnyddiwyd a gariwyd ymlaen

Ym mlwch 2 nodwch gyfanswm colledion incwm rydych yn eu hawlio i'w cario ymlaen i flwyddyn ddiweddarach. Bydd hyn yn cynnwys swm unrhyw golled ar gyfer 2010-11 na ellwch ei gosod yn erbyn blwch 15 'Incwm arall y DU' ac unrhyw golledion caniatol nas defnyddiwyd a ddygwyd ymlaen o flynyddoedd cynharach.

Colledion masnachu

Blychau 3 a 4

Ym mlwch 3 nodwch swm colledion masnachu (neu o bosibl cyfalaf penodol) 2011-12 rydych yn hawlio rhyddhad ar eu cyfer ac ym mlwch 4 nodwch y flwyddyn dreth y mae'r golled i'w rhyddhau, er enghraifft 2010-11.

Tâl treth ar gynilion pensiwn a chyfandaliadau trethadwy o gynlluniau pensiwnau tramor

Blychau 5 i 17

Ni fydd angen i'r rhan fwyaf o bobl gwblhau blychau 5 i 17 ac os bydd angen, mae'n debyg y bydd cynghorydd treth gennych i'ch cynorthwyo.

Os yw eich cynllun pensiwn yn gynllun pensiwn a gofrestrwyd yn y DU dylai gweinyddwr y cynllun pensiwn ddweud wrthyf os codir tâl treth ar y cynilion pensiwn.

Os bydd y taliadau treth ym mlychau 5 i 12 yn gymwys i chi, bydd angen Taflen Gymorth 345 *Pensions – tax charges on any excess over the Lifetime Allowance, Annual Allowance and Special Annual Allowance, and on unauthorised payments* arnoch.

Mae arweiniad llawn ynglŷn â'r holl daliadau treth ar gynilion pensiwn a allai godi i'w gweld yn www.hmrc.gov.uk ond mae'r canlynol yn gyflwyniad byr iawn:

Tâl a godir ar Lwfans Oes sydd dros ben

Gallai'r tâl treth hwn fod yn gymwys os aeth eich cynilion yn uwch na'r lwfans oes safonol o £1,800,000 pan ddechreuoch dderbyn eich buddiannau pensiwn o gynllun pensiwn a gofrestrwyd yn y DU yn ystod 2010-11. Ni fydd tâl yn ddyledus os gwnaethoch ein hysbysu o'ch bwriad i ddibynnu ar Lwfans Oes Uwch (byddwch yn gwybod os mai hyn yw'r achos)

Tâl a godir ar Lwfans Blynyddol sydd dros ben

Gallai'r tâl treth hwn fod yn gymwys os oedd y cyfanswm a gynilwyd tuag at eich buddion pensiwn mewn cynlluniau pensiwn cofrestredig yn ystod 'cyfnodau cyfrannu i bensiwn' a ddaeth i ben yn 2010-11 (a chynlluniau pensiwn tramor, gyda rhai addasiadau) yn uwch na'r Lwfans Blynyddol o £255,000.

Ni fydd tâl treth ar Lwfans Blynyddol sydd dros ben yn codi os gwnaethoch ein hysbysu o'ch bwriad i ddibynnu ar ddiogelwch uwch o hawliau pensiwn.

Gordal a godir ar Lwfans Blynnyddol Arbennig

Gellir codi'r tâl treth hwn:

- os yw cyfanswm eich incwm yn £130,000 neu fwy ar gyfer 2008-09, 2009-10 neu 2010-11, ac
- os yw cyfanswm yr hyn a gynilwyd tuag at eich buddion pensiwn yn 2010-11 yn fwy nag £20,000 ac roedd cyfanswm yr hwn a gynilwyd yn cynnwys symiau a oedd yn fwy na'ch Lwfans Blynnyddol Arbennig, ac
- os ydych wedi cynyddu eich cynilion pensiwn o 22 Ebrill 2009, neu o 9 Rhagfyr 2009 y tu hwnt i'ch cynilion pensiwn rheolaidd sydd gennych eisoes (bydd y dyddiad sy'n gymwys yn dibynnu ar eich amgylchiadau).

Yn fras, mae eich Lwfans Blynnyddol Arbennig yn £20,000 ond, yn dibynnu ar eich amgylchiadau, gallai fod i fyny at uchafswm o £30,000 neu swm sy'n llai na £20,000. Ceir arweiniad ynglŷn â hyn ar Daflen Gymorth 345.

At ddibenion y Lwfans Blynnyddol yn ogystal â'r Lwfans Blynnyddol Arbennig, mae'r swm a gynilwyd tuag at eich buddion pensiwn yn cynnwys

- eich holl gyfraniadau (a rhai eich cyflogwr a dalwyd ar eich rhan) i drefniadau prynu ag arian, a
- ffigur sydd gyfwerth a 10 gwaith y cynnydd yn swm unrhyw fuddion diffiniedig, yn ystod cyfnodau cyfrannu i'r pensiwn a gwmpeisir gan y ffurflen dreth hon.

Tâl a godir ar daliadau nas awdurdodedig

Mae'r tâl treth a godir ar daliadau anawdurdodedig yn gymwys pan delir taliad anawdurdodedig i chi neu ar eich cyfer chi. Os daeth y taliad o gynllun pensiwn a gofrestrwyd yn y DU, dylai gweinyddwr eich cynllun fod wedi dweud wrthyhych. Codir y tâl ar 40% o werth y taliad anawdurdodedig. Os bydd taliadau o'r fath yn fwy na'r 'trothwy gordal', bydd treth bellach yn ddyledus ar y swm a delir ar gyfradd o 15%.

Os yw gweinyddwr eich cynllun wedi didynnu treth yn barod o'r taliad anawdurdodedig a'r/neu'r gordal, does dim angen i chi gynnwys y rhain ym mlychau 9 neu 10.

Cynlluniau pensiwn tramor

Gallai taliadau treth ar gynilion pensiwn fod yn gymwys hefyd (gyda rhai addasiadau) os ydych yn aelod o gynllun pensiwn tramor nad yw wedi ei gofrestru yn y DU. Ond gallwch anwybyddu blychau 5 i 17 os nad oes gennych gronfeydd sy'n derbyn rhyddhad treth yn y DU, neu gronfeydd a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn a gofrestrwyd yn y DU, mewn cynllun pensiwn tramor. Os oes gennych un o'r cronfeydd hynny, yna mae arweiniad ar p'un a oes angen i chi gofnodi unrhyw beth yn y blychau hyn ar gael yn Nhaflen Gymorth 346 *Pension savings tax charges – guidance for members of overseas pensions schemes that are not UK registered pension schemes*. Os nad ydych yn siŵr p'un a oes cronfeydd o'r fath gennych ewch i www.hmrc.gov.uk am fwy o wybodaeth.

Efallai y byddwch yn agored i dâl treth ar gynilion pensiwn os talwyd cyfandaliad o hyd at £18,000 i chi o gynllun pensiwn tramor ac nid oes bellach hawl gennych i fuddion o dan y cynllun mewn rhai amgylchiadau penodol. Ceir arweiniad ynglŷn â'r cyfandaliadau hyn yn nhaflen Gymorth 346 - gweler yr adran ar gymudo pitw a symiau 'dirwyn i ben'. Os cawsoch daliad trethadwy o'r fath ni ddylech gofnodi unrhyw beth ym mlychau 5 i 17 ar gyfer y taliad hwnnw. Yn hytrach, dylech osod cofnod ym mlwch 16 ar dudalen TR3 yn lle hynny.

Os ydych yn aelod o gynllun pensiwn tramor a hefyd yn aelod o gynllun pensiwn sydd wedi ei gofrestru yn y DU efallai y bydd angen y ddwy Daflen Gymorth arnoch.

Cysylltwch

â ni drwy ffonio'r
Llinell Gyswilt Gymraeg
ar **0845 302 1489** neu'r
Llinell Gymorth Saesneg
ar **0845 9000 444** neu
ewch i [www.hmrc.gov.uk/
cymraeg](http://www.hmrc.gov.uk/cymraeg)

Cynlluniau osgoi treth

Blwch 18 *Cyfeirnod y cynllun*

Nodwch gyfeirnod cynllun unrhyw gynllun neu drefniant a ddatgelwyd i Gyllid a Thollau EM a ddefnyddiwyd gennych i roi mantais treth neu gyfraniadau Yswiriant Gwladol nawr neu yn y dyfodol. Yn y rhan fwyaf o achosion byddwch wedi derbyn Cyfeirnod y cynllun gan hyrwyddwr y cynllun ar ffurflen AAG6, ond mewn rhai achosion efallai y byddwch wedi derbyn y rhif yn uniongyrchol o Gyllid a Thollau EM.

Mae mantais yma'n golygu:

- rhyddhad, neu gynnydd mewn rhyddhad o, neu
- ad-daliad, neu gynnydd mewn ad-daliad, neu
- osgoi asesiad, neu o bosib osgoi asesiad i, neu
- osgoi neu ostwng tâl i, neu
- gohirio talu neu ddwyn ad-daliad ymlaen, neu
- osgoi unrhyw ymrwymiad i ddiwynnu neu gyfrif am Dreth Incwm, Treth Enillion Cyfalaf neu gyfraniadau Yswiriant Gwladol.

Os ydych yn gyflogwr ac mae'r trefniadau hysbysadwy o dan sylw yn drefniadau mewn cysylltiad â chyflogaeth, ni ddylech nodi cyfeirnod y cynllun yn y ffurflen dreth hon. Dylid hysbysu cyfeirnodau cynlluniau ar gyfer cynnyrch cyflogaeth ar wahân gan ddefnyddio ffurflen AAG4, sydd ar gael o www.hmrc.gov.uk neu drwy ffonio ein Anti-Avoidance Group ar 020 7438 6733.

Os methwch â hysbysu Cyfeirnod cynllun ar gyfer cynllun neu drefniant, byddwch yn agored i gosb.

Blwch 19 *Y flwyddyn dreth y disgwylir i'r fantais godi*

Nodwch y flwyddyn y disgwylwch i'r fantais dreth neu gyfraniadau Yswiriant Gwladol godi gyntaf. Gallai hyn fod y flwyddyn i 5 Ebrill 2011 neu unrhyw ddyddiad yn y dyfodol. Gallai hyn fod yn flwyddyn gynharach os dyma'r tro cyntaf i chi ein hysbysu o gyfeirnod y cynllun. Hyd yn oed os ydych wedi nodi cyfeirnod y cynllun mewn ffurflen dreth flaenorol, rhaid i chi barhau i'w gofnodi tan i'r fantais dreth ddod i ben (er enghraifft, tan fod y colledion a grëwyd gan y cynllun wedi ei defnyddio'n llwyr).

Ceir gwybodaeth bellach ynglŷn â'r rheolau ar gyfer datgelu cynlluniau osgoi treth yn www.hmrc.gov.uk (chwiliwch drwy ddefnyddio 'disclosure avoidance guidance') neu gallwch gysylltu â ni.

